Rayat Shikshan Sanstha's,

Arts and Commerce College, Madha, Tal: Madha, Dist: Solapur. M.S.

Policy for Persons with Disabilities/Divyangjan

The college authorities are sensitive and look after towards the differently abled students. We, at our Arts and Commerce Collage, Madha, provide all possible facilities and try to help these students in minimizing their difficulties and making them comfortable in the campus. For Inclusion of PWDs in Higher Education Institutions and to provide the facilities to Persons with Disabilities/Divyangjan under UGC, Govt. of Maharashtra and the PAH Solapur University, Solapur, it was chosen to outline for them. Likewise a separate committee is framed for this purpose as follow –

1. Principal	- Chairman
2. Vice-Principal	- Vice-Principal
3. Librarian	- Member
4. Senior Admin Person	- Member
5. Coordinator, IQAC	- Member
6. Director of Phy. Edu.	- Secretary

Right of Persons with Disabilities Act, 2016 prohibits discrimination against individuals with physical and mental disabilities. Rayat Shikshan Sanstha's all colleges especially Arts and Commerce College, Madha, Dist- Solapur, is against all kinds of discriminations on any grounds including disability. All the authorities of the of the college are striving in order to forward a helping hand towards the differently abled so as to make sure about the Benefits of grounds programs, administrations, and activities. These guidelines apply to all the teaching and administrative staff of the college.

Objectives –

- To create Inclusive Culture to avoid discrimination, exploitation and exclusion of Divyang Students and Staff from all spheres of work and education.
- To provide accessible, inclusive education and equal opportunities of services to Divyang Students and Staff of college,
- To ensure implementation of all govt. schemes and scholarships and with respect to persons with disabilities.
- To provide necessary budget allocation to achieve above objectives.
- To determine major grievances pertaining to any matter of Divyangjan. If it is not resolved, it should be sent to the CDC.

Facilities available for Employee and students

- Separate and accessible toilets are providing for gents and ladies differently abled students.
- Wheel chairs are also provided for their free movement.
- Ramps entrance and washroom is provided.
- Two-Wheeler is provided for teacher and staff on the basis of fifty percent concession. Half hour concession in regular working hours is facilitated to teaching and non teaching staff.
- Facilities are provided time to time as per government rules.
- Our website is accessible for visually impaired students.
- Disability sensitization sessions are part of the students and Employee induction programme.
- Audio Books and Free Softwares.
- Rest rooms: Rest room facility is provided for the students.
- Sick room: Sick room facility is available in the college.
- Scribes for examination:

a. **Granting Extra Time** – COE of the university and the Principal has the power to grant extra time to differently abled candidates for answering papers at College/University examinations. Extra time of 30 minutes shall be granted to such students to write the

examination of 3 hours duration with proportionate reduction of extra time for papers of shorter duration.

b. **Use of Scribes** - The Controller of Examinations has the power to allow scribes for blind candidates and a small category among disabled candidates whose disability incapacitates the student from writing. Such students shall be seated in a separate room. The maximum number of students belonging to the above categories allowable into an examination hall shall not exceed five. An invigilator shall be allotted to supervise them. Appointment of scribes In case of students who are eligible to avail of the services of scribes, the University shall authorize the Principal to appoint scribes according to the following conditions. The scribe shall not be an employee of the college/centre where the examination is conducted. ii. The scribe shall not be a relative of the student who is appearing for the examination.

c. The educational qualifications of the scribe shall be less than those of the student.

d. A pro forma with declaration in the format given in Appendix 4 shall be obtained from the scribe.

e. The pro forma signed by the scribe shall be forwarded to the University.

As per the PAHSUS University rules of examinations for Divyangjan, scribes are provided if required during examinations and extra half an hour above the time duration for paper is allotted for writing the examination.

उच्च शिक्षण घेणाऱ्या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना
परिक्षेमध्ये सोयी-सवलती देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र. ३०२/विशि-३
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- ०४ मार्च, २०१७.

प्रस्तावना:-

राज्यातील सर्व उच्च शिक्षण देणाऱ्या संस्थामध्ये विशेष गरजा असणाऱ्या (दिव्यांग) विद्यार्थ्यांचे अध्ययन, अध्यापन व मुल्यमापनाची पध्दती वेगळी असणे आवश्यक आहे. विषेश गरजा असणाऱ्या (दिव्यांग) विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक मुल्यमापनामध्ये गरजेनुरूप सोयी सवलती देण्यासंदर्भात धोरण निश्चितीसाठी शासन स्तरावरुन समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीच्या बैठकीमध्ये सर्व अकृषी विद्यापीठाचे परिक्षा नियंत्रक व दिव्यांगांशी संबंधीत असलेल्या विविध संस्थांचे तज्ञ प्रतिनिधी उपस्थित होते. सदरहू बैठकीमध्ये दिव्यांग विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणामध्ये येणाऱ्या अडचणी व परिक्षा पध्दतीमध्ये त्यांना दिल्या जात असलेल्या व आवश्यक असलेल्या सोयी सुविधांबाबत सविस्तर चर्चा करण्यात आली व त्यानुसार आवश्यक त्या सूचना व अभिप्राय मागविण्यात आले. प्राप्त अभिप्राय व सूचनांचा विचार करून उच्च शिक्षण/विद्यापीठीय शिक्षण घेणाऱ्या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना सोयी-सुविधा देण्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. त्यानुसार खाली नमूद केल्याप्रमाणे शासन निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:-

विशेष गरजा असणाऱ्या (दिव्यांग) विद्यार्थ्यांची खालीलप्रमाणे वर्गवारी आहे.

१. पूर्णत: अंध (Blindness)
२. अंशत: अंध (Low vision/ Partial Blind)
३. कुष्ठरोग निवारित (Leprosy Cured Persons)
४. कर्णबधिर (Hearing Impairment - deft and hard of hearing)
५. लोकोमोटर डिसेबिलिटी अस्थिव्यंगासह (Locomotor Disability including Orthopedic disability)
६. शारिरीक वाढ खुंटणे (Dwarfism)
७. बौध्दिक अक्षम (मतिमंद/गतिमंद) (Intellectual Disability -Mentally challenged/Slow Learners)
८. मानसिक आजार (Mental Illness)
९. स्वमग्न (Autism Spectrum Disorder)
१०. सेरेब्रल पाल्सी (Cerebral palsy)
११. स्नायुंची विकृती (Muscular Dystrophy)
१२. मज्जासंस्थेचे तीव्र आजार (Chronic Neurological Conditions)
१३. अध्ययन अक्षम (Specific Learning Disabilities)
१४. बहुविध दृधन अपदयरर (Multiple Sclerosis)
१५. भाषण (वाचा) व भाषा अक्षमत्व (Speech and Language Disability)
१६. थॅलस्सेमिया (Thalassemia)/ कॅन्सर (Cancer)
१७. हिमोफिलिया (Hemophilia)
१८. सिकल सेल आजार (Sickle Cell Disease)
१९. बहुविकलांग (Multiple Disabilities)

Co-ordinator
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

Scanned by CamScanner

दिव्यांग विद्यार्थ्यांना लेखानिकची सुविधा द्यावयाच्या पत्राचा नमुणा :

महाविद्यालयाचे नांव :

संदर्भ क्रं.

दिनांक :

लेखानिकचा फोटो येथे लावावा. यावर प्राचार्य यांची सही व शिक्का असावा.

प्रति,
अंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक,
-----------------------परीक्षा (बी.ए./बी.कॉम..... ई.)
ऑक्टो/नोव्हें २०१ /मार्च/एप्रिल २०१
-----------------------महाविद्यालय (परीक्षा केंद्र)

विषयः उच्च शिक्षण घेणाऱ्या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी लेखानिक देणेबाबत..

संदर्भः१. श्री या विद्यार्थ्याचा दि. / / रोजीचा अर्ज...
२) शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.३०२/विशि-३ ,दिनांक ४-३-२०१७

महोदय,

संदर्भिय अर्ज क्र.-१ च्या अनुषंगाने ऑक्टो/नोव्हें २०१ /मार्च/एप्रिल २०१ मध्ये संपन्न होणाऱ्या --------सत्र ---- परीक्षेसाठी श्री या विद्यार्थ्याने लेखानिक देणेबाबतची मागणी केली आहे.

त्या अनुषंगाने संदर्भिय शासन निर्णयातील मुद्दा क्र.१ (ड) नुसार सदरील परीक्षार्थीस खालीलप्रमाणे लेखानिक (Writer of lower Class is allowed) घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अ. क्र.	विद्यार्थ्याचे नांव	पी.आर.एन क्र. PRN No.	परीक्षा/ अभ्यासक्रम	दिव्यांगाचा तपशील	लेखानिकाचे नांव व शैक्षणिक अर्हता

प्राचार्य

प्रत माहितीस्तव :

१. मा.संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

Scanned by CamScanner

२०. ॲसिड अॅटॅक व्हिक्टीम (Acid Attack Victim)

२१. पार्किंसन्स आजार (Parkinson's disease)

(१) उपरोक्त सर्व प्रकारातील उच्च शिक्षण संस्थांमधील/ विद्यापीठ स्तरावरील शिक्षण घेणाऱ्या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना खालील नमूद समान सोयी-सुविधा व सवलती उपलब्ध करुन देण्यात याव्यात :-

अ) विद्यार्थ्यांच्या सोयीनुसार जवळचे परीक्षा केंद्र देय राहील. (शक्यतो विद्यार्थी ज्या महाविद्यालयामध्ये शिक्षण घेत आहे तेच महाविद्यालय किंवा त्याच्या घराजवळचे महाविद्यालय परिक्षाकेंद्र असावे) सर्व प्रकारच्या दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या उत्तरपत्रिका पी.डब्ल्यू.डी. शिक्का मुद्रित करुन तपासणी करिता वेगळया ठेवण्याची व्यवस्था करावी.

ब) विद्यार्थ्यांना सर्व प्रकारच्या परीक्षेच्या (Internal, External, Practical) प्रश्नपत्रिका सोडविण्यासाठी प्रति तास २० मिनिटे अधिक वेळ देय राहील.

क) अनुत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सत्रातील प्रत्येक परीक्षेमध्ये लेखी, तोंडी, प्रात्यक्षिक, अंतर्गत व प्रकल्प संशोधन परिक्षेमध्ये एकूण गुणांच्या ३ टक्के गुणांची सवलत एकाच विषयामध्ये किंवा सर्व विषयांमध्ये विभागून देण्यात यावी.

ड) परिक्षेसाठी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य/संचालक यांचे पूर्व परवानगीने लेखनिक घेता येईल. मात्र लेखनिकांची व्यवस्था पालकांनी महाविद्यालयाचे सहकार्याने करावी अन्यथा शक्य झाल्यास महाविद्यालयाने लेखनिकांची यादी ठेवावी व या यादीतून लेखनिक देण्यात यावा. यासाठीचा पत्रव्यवहार परिक्षा आवेदनपत्र सादर करतेवेळी करण्यात यावा. आवश्यकतेनुसार सांकेतिक भाषा विश्लेषक (Sign Language Interpreter) उपलब्ध करुन द्यावा.

इ) जे विद्यार्थी आरोग्य व शारीरिक शिक्षण, समाजसेवा, बालवीर /वीरबाला/ छात्रसेना (N.C.C.) संरक्षण अभ्यास (Defence Studies) / मुलकी संरक्षण व रस्ता सुरक्षा गस्त (Civil Defence and Road Safety Patrol) इत्यादी विषय पूर्ण करु शकत नाहीत, त्या विद्यार्थ्यांना या विषयात सवलत मिळण्यासाठी अर्ज दिव्यांग प्रमाणपत्रासह संबंधित महाविद्यालयामार्फत विद्यापीठाकडे पूर्व मान्यतेसाठी पाठवावा किंवा संबंधित विद्यापीठाने अशी सवलत मिळण्याबाबतचे नियम तयार करून सर्व महाविद्यालयांचे निदर्शनास आणावेत.

ई) सर्व प्रकारच्या दिव्यांग मुलांसाठी स्पेलींग, व्याकरण, विरामचिन्हे याबाबतीत गुणदान कमी करण्यात येवू नये.

उ) यापैकी काही वर्गवारीसाठी विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी वर्गात आवश्यक असलेली हजेरी/उपस्थिती बंधनकारक राहणार नाही. त्यासाठी संबंधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांची परवानगी बंधनकारक राहील.

वरीलप्रमाणे सर्वसाधारण सोयी-सवलती सर्व दिव्यांग विद्यार्थ्यांना देय राहतील. याशिवाय त्यांचे दिव्यांगत्वाच्या प्रकारानुसार काही विशेष सोयी-सवलती खालीलप्रमाणे देय राहतील :-

२. पूर्णत: अंध (Blindness) व अंशत: अंध (Partial Blind) विद्यार्थ्यांकरीता सवलती :-

१) परिक्षा कालावधीमध्ये गणितीय पाटीचा (Trailor Frame) वापर करता येईल.

२) परिक्षा कालावधीत आवाजाच्या गणकयंत्राचा (Talking Calculator) वापर करता येईल.

३) अंशत: अंध विद्यार्थ्यांना उत्तरपत्रिका लिहिण्यासाठी स्केचपेनचा व प्रश्नपत्रिका वाचण्यासाठी ग्लास मॅग्नीफायरचा वापर करता येईल.

४) अंशत: अंध विद्यार्थ्यांसाठी मोठया अक्षरातील (Arial २० size) प्रश्नपत्रिका छापण्यात यावी.

Scanned by CamScanner

५) परिक्षेच्या वेळी गरजेनुसार ॲबॅकस व भूमितीय साहित्य साधनाचा वापर करता येईल. आकृत्या, नकाशे, तक्ते इ. न काढण्याची सवलत देय राहील. त्याचे गुण त्या विद्यार्थ्याला त्या प्रमाणात देण्यात येतील अथवा आकृत्या , नकाशे , तक्ते इ. प्रश्नांसाठी पर्यायी प्रश्न देण्यात यावेत.

६) प्रात्यक्षिक परीक्षेऐवजी या विद्यार्थ्यांना या विषयाची तोंडी परीक्षा/बहूपर्यायी उत्तरे असलेली लेखी परिक्षा (प्रात्यक्षिकांवर आधारित) देता येईल. तोंडी परीक्षेत प्रात्यक्षिकांवर आधारित प्रश्न विचारले जावेत.

७) जर एखादया विद्यार्थ्याला संगणकाच्या द्वारे परिक्षा दयावयाची असल्यास स्क्रीन रिडींग सॉफ्टवेअर असलेला संगणक- NVDA Software/तत्सम इतर संगणक प्रणालीचा वापर करता येईल. परंतु त्यासाठी विद्यापीठाची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक राहील.

८) विदयार्थ्यांना टेपरेकॉर्डरद्वारे प्रश्न देण्यात यावेत आणि त्यांनी प्रश्नांना दिलेली उत्तरे टेपरेकॉर्डवर रेकॉर्ड करण्यात यावीत व त्यांच्या बसण्याची स्वतंत्र व्यवस्था असावी.

९) ज्यावेळी दृष्टीहीन मुलगा बऱ्याच वेळेपासून ब्रेलमध्ये लिहित असेल आणि ज्यामुळे त्याला थकवा जाणवत असेल अशावेळी त्यास काही काळ विश्रांती देण्यात यावी, तथापि ही वेळ सवलतीच्या एकूण वेळेपेक्षा जास्त नसावी.

१०) ज्यावेळी ब्रेलवाचन, लेखन चाचणी असेल अशावेळी ब्रेललिपीतील चुकांबाबत गुण कमी करु नयेत. तसेच गरज असेल अशावेळी मौखिक पध्दतीने प्रश्नांची उत्तरे विचारुन त्याला कितपत ज्ञान आहे याबद्दल चाचणी घेण्यात यावी. चित्र/आकृत्या/नकाशे याऐवजी पर्यायी प्रश्न देण्यात यावेत. वस्तुनिष्ठ प्रश्नांसाठी सुस्पष्ट सूचना देण्यात याव्यात.

११) ज्यावेळेस निबंधात्मक प्रश्न असतात आणि ते प्रश्न ब्रेलमध्ये लिहितात अशावेळी सदर प्रश्नावर गुणदान करतांना उत्तरे मोठ्या प्रमाणात लिहिलेले आहे हे न पाहता मुख्य मुद्यांवर (Key Points) वर लक्ष देण्यात यावे. महाविद्यालयाने याविषयीचा पत्रव्यवहार विद्यापीठाशी करणे अत्यावश्यक आहे.

१२) प्रकल्पावर आधारित लेखी परिक्षेऐवजी तोंडी परिक्षा घेण्यात यावी.

(३) कुष्ठरोग निवारित (Leprosy Cured Persons) विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१. ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे.

२. शिकत असलेल्या महाविद्यालयातच शरीराची योग्य स्थिती आणि बसण्याच्या व्यवस्थेसाठी अनुकुल तयार केलेले टेबल, टायपिंग मशीन, खुर्च्या यांची या विद्यार्थ्यांसाठी व्यवस्था करण्यात यावी. यासाठी संबंधित महाविद्यालयाने विद्यापीठाची मान्यता/पूर्वपरवानगी घ्यावी.

३. अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाली ; परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पिटल मध्ये दाखल व्हावे लागले तर अशा प्रसंगी विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्यास पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

४. विद्यार्थ्यांना लिहायला सोयीचे व्हावे यासाठी वेगळया प्रकारची पेन्सिल, पेन, ग्रीपर, संगणक देण्याची व्यवस्था उपलब्ध व्हावी.

५. गरजेनुसार लेखनिक घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

Scanned by CamScanner

(४) कर्णबधिर विद्यार्थ्यांसाठी (Hearing impairment-deft and hard of hearing) सवलती :-

१) प्रश्नाचे उत्तर अपेक्षित शब्दमर्यादेपेक्षा कमी शब्द मर्यादेत लिहिता येईल. दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे मुद्यांमध्ये लिहिता येतील. दिर्घोत्तरी प्रश्नांमध्ये मुख्य मुद्यांच्या अनुषंगाने (Key points) उत्तर लिहील्यास परिक्षकांनी उत्तरामध्ये थोडक्यात विषयाच्या अनुषंगाने माहिती/उत्तरे दिली आहेत का ते तपासून गुणदान करावे.

२) या मुलांसाठी स्पेलींग, व्याकरण, विरामचिन्हे या बाबतीत गुणदान कमी करण्यात येऊ नयेत.

३) सर्व विषयाच्या प्रश्नपत्रिकेमध्ये प्रश्नांची शब्दरचना सरळ व सोपी असावी.मौखिक मुल्यमापनासाठी लेखीचा पर्याय असावा.

४) आवश्यकता असल्यास अशा विद्यार्थ्यांना वाचनिक/ सूचक (Prompter) देण्यात यावा.

५) गरजेनुसार विद्यार्थ्याला त्यास हव्या त्या भाषेत पेपरी लिहिण्याची परवानगी देण्यात यावी.

(५) लोकोमोटर डिसेबिलिटी अस्थिव्यंगासह (Locomotor Disability Including Orthopedic Disability), बहुविकलांगता (Multiple Disabilities) व सेरेब्रल पाल्सी (Cerebral Palsy) विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत तेच महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे. शिकत असलेल्या महाविद्यालयातच शरीराची योग्य स्थिती आणि बसण्यासाठी अनुकुल असे तयार केलेले टेबल, टायपिंग मशीन, खुर्च्या यांची या विद्यार्थ्यांसाठी व्यवस्था करावी लागेल. तथापि, यासाठी संबंधित महाविद्यालयाने विद्यापीठाची मान्यता/पूर्व परवानगी घ्यावी.

२) ज्या विद्यार्थ्यांना आवश्यकता असेल त्यांना उत्तरपत्रिका टाईप करणे किंवा लिहिण्यासाठी तसेच पूर्ण प्रश्नपत्रिका किंवा प्रश्नपत्रिकेचा काही भाग लिहिण्यासाठी लेखनिक घेण्यास परवानगी देण्यात येईल. जर हे विद्यार्थी स्वत: प्रश्नपत्रिका सोडवत असताना मधेच थकले ; पुढे प्रश्नपत्रिका सोडवू शकत नाही असे वाटल्यास त्यांना महाविद्यालयातील प्रत्यक्ष अध्यापनाशी संबंध नसलेला कोणताही कर्मचारी लेखनिक म्हणून देता येईल. हा कर्मचारी या विद्यार्थ्यांने बोललेली भाषा समजू शकत असावा. या लेखनिकांची काळजीपूर्वक निवड करावी हा लेखनिक बहुविकलांग, सेरेब्रल पाल्सी, लोकोमोटर डिसेबिलिटी विद्यार्थी काय सांगतो ते समजून लिहू शकेल असा असावा.

३) आकृत्या, नकाशे, तक्ते इ. न काढण्यासाठी सवलत देय राहील. याचे गुण त्या विद्यार्थ्याला त्याचे प्रमाणात देण्यात यावेत.

४) प्रात्यक्षिक परीक्षेऐवजी या विद्यार्थ्यांना या विषयाची तोंडी परीक्षा/बहूपर्यायी उत्तरे असलेली लेखी परिक्षा (प्रात्यक्षिकांवर आधारित) देता येईल. तोंडी परीक्षेत प्रात्यक्षिकांवर आधारित प्रश्न विचारले जावेत.

५) या मुलांना अतिरिक्त सूचना किंवा संकेताची गरज भासते, तेव्हा परिक्षेच्या वेळी त्यांची बैठकीची वेगळी व्यवस्था करण्यात यावी.

६) अशा विद्यार्थ्यांच्या परिक्षासाठी तांत्रिक पध्दतीचा वापर करण्यात यावा.(उदा.संगणक व संगणक प्रणाली Voice Synthesizer)

७) प्रश्नाची प्रक्रिया जाणून घेण्यासाठी संप्रेषण बोर्ड (Communication Board) चा वापर करावा.

८) अनुकुलनशील साहित्य आणि उपकरणांचा वापर करु देण्यात यावा. उदा.पेन्सिल व ग्रीप्स.

९) हे विद्यार्थी जास्त दाब देऊन लिहितात त्यासाठी आवश्यकतेनुसार कागद/उत्तरपत्रिका जाड पानांची देण्यात यावी.

Scanned by CamScanner

(६) शारिरीक वाढ खुंटणे (Dwarfism) :-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत तेच महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात येईल. शिकत असलेल्या महाविद्यालयातच शरीराची योग्य स्थिती आणि बसण्याच्या व्यवस्थेसाठी अनुकुल तयार केलेले टेबल, टायपिंग मशीन, खुर्च्या यांची या विद्यार्थ्यांसाठी व्यवस्था करावी. तथापि, यासाठी संबंधित महाविद्यालयाने विद्यापीठाची मान्यता/पूर्व परवानगी घ्यावी.

२) लेखनिक घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

३) आवश्यकता असेल तर वाचनिक/सूचक घेण्याची परवानगी असावी.

(७) बौध्दिक अक्षम (मतिमंद/गतिमंद) (Intellectual Disability-Mentally challenged/ Slow Learners) :-

१) विद्यार्थ्यांना आकृत्या, नकाशे, तक्ते इ. न काढण्याची सवलत देण्यात यावी. त्यासाठीचे गुण त्या विद्यार्थ्याला त्याच प्रमाणात देण्यात यावेत.

२) विद्यार्थ्यांना उत्तरपत्रिका टाईप करुन वा लिहून देण्याची परवानगी प्रदान करण्यात यावी. त्यांना पूर्ण प्रश्नपत्रिका वा प्रश्नपत्रिकेचा काही भाग लिहिण्यासाठी लेखनिक घेण्यास परवानगी देण्यात येईल. हे विद्यार्थी स्वत: प्रश्नपत्रिका सोडवत असताना मध्येच थकले, पुढे प्रश्नपत्रिका सोडवू शकत नाही असे वाटल्यास त्यांना महाविद्यालयातील प्रत्यक्ष अध्यापनाशी संबंध नसलेला कोणताही कर्मचारी लेखनिक म्हणून घेता येईल. हा कर्मचारी या विद्यार्थ्यांने बोललेली भाषा समजू शकत असावा. या लेखनिकांची काळजीपूर्वक निवड करावी. हा लेखनिक अध्ययन अक्षम विद्यार्थी काय सांगतो ते समजून लिहू शकेल असा असावा.

३) प्रात्यक्षिक परीक्षेऐवजी त्या विद्यार्थ्यांना त्या विषयाची तोंडी परीक्षा/बहूपर्यायी उत्तरे असलेली लेखी परिक्षा (प्रात्यक्षिकांवर आधारित) देता येईल. तोंडी परीक्षेत प्रात्यक्षिकांवर आधारित प्रश्न विचारले जावेत.

४) या गटात मोडणाऱ्या अनेक विद्यार्थ्यांची कारक कौशल्ये अविकसित असतात याचा विचार करुन त्यांना वेगळया प्रकारची पेन्सील, पेन, ग्रीपर, गणकयंत्र वापरण्याची परवानगी द्यावी.

५) आवश्यकतेनुसार प्रौढ लेखनिक देण्यात यावा.

(८) मानसिक आजार (Mental Illness):-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते महाविद्यालय अथवा घराजवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे.

२) या विद्यार्थ्यांची परीक्षा वेगळया वर्गात घेण्यात यावी.

३) विद्यार्थी अचानक आक्रमक/हिंसक बनला तर परिस्थिती हाताळू शकेल असाच पर्यवेक्षक नेमावा.

४) लेखी परीक्षेऐवजी ऑडिओ/व्हीडीओ रेकॉर्डर वापरुन मौखिक परीक्षा घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

(९) स्वमग्न (Autism Spectrum Disorder) विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे. त्यांच्या महाविद्यालयातच या मुलांसाठी विशेष तयार केलेले टेबल, टायपिंगमशीन, संगणक, गणकयंत्र, खुर्च्या यांची व्यवस्था करण्यात यावी.

Scanned by CamScanner

२) विद्यार्थ्यांना उत्तरपत्रिका टाईप करुन वा लिहून देण्याची परवानगी देण्यात येईल. त्यांना पूर्ण उत्तरपत्रिका किंवा उत्तरपत्रिकेचा काही भाग लिहिण्यासाठी लेखनिक घेण्यास परवानगी देण्यात यावी. जर हे विद्यार्थी स्वत: प्रश्नपत्रिका सोडवत असताना मधेच थकले, पुढे प्रश्नपत्रिका सोडवू शकत नाहीत असे वाटल्यास,त्यांना महाविद्यालयातील प्रत्यक्ष अध्यापनाशी संबंध नसलेला कोणताही कर्मचारी लेखनिक म्हणून घेता येईल. हा कर्मचारी या विद्यार्थ्याने बोललेली भाषा समजू शकत असावा. या लेखनिकांची काळजीपूर्वक निवड करावी. हा लेखनिक ऑटिस्टिक विद्यार्थी काय सांगतो ते लिहू शकेल असा असावा.

३) विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेसाठी त्याला खात्री वाटेल अशी व्यक्ती परीक्षा वर्गाजवळ उपस्थित रहाण्याची परवानगी देण्यात यावी.

४) विद्यार्थ्यांना आकृत्या, नकाशे/तक्ते इ. न काढण्याची सवलत देण्यात येईल. त्याचे गुण त्या विद्यार्थ्याला त्या प्रमाणात देण्यात येतील.

५) प्रात्यक्षिक आणि प्रकल्प परीक्षेस विद्यार्थ्यांना या विषयाची तोंडी परीक्षा/बहूपर्यायी उत्तरे असलेली लेखी परिक्षा (प्रात्यक्षिकांवर आधारित) देता येईल. तोंडी परीक्षेत प्रात्यक्षिकांवर आधारित प्रश्न विचारले जावेत.

६) मौखिक मुल्यमापनासाठी लेखीचा पर्याय असावा.

७) आवश्यकतेनुसार प्रौढ लेखनिक देण्यात यावा.

८) आवश्यकतेनुसार वाचनिक/Prompter (सूचक) देण्यात यावा.

९) प्रश्नाचे उत्तर अपेक्षित शब्दमर्यादेपेक्षा कमी शब्द मर्यादेत लिहिता येईल. दिर्घोत्तरी प्रश्नाची उत्तरे मुद्यांमध्ये (Key Points) लिहिता येतील. दिर्घोत्तरी प्रश्नांमध्ये मुख्य मुद्यांच्या अनुषंगाने उत्तर दिल्यास परिक्षकांनी परिक्षेतील उत्तरामध्ये थोडक्यात विषयाच्य अनुषंगाने माहिती/उत्तरे दिली आहेत का ते तपासून गुणदान करावे.

१०) या विद्यार्थ्यांची परीक्षा वेगळया वर्गात घेण्यात यावी.

११) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागल्यास अशा विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्यांना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

१२) या गटात मोडणाऱ्या अनेक विद्यार्थ्यांची कारक कौशल्य अविकसित असतात. याचा विचार करुन त्यांना वेगळया प्रकारची पेन्सील, पेन, ग्रीपर, गणकयंत्र वापरण्याची परवानगी देण्यात यावी.

११) अनिवार्य विषयाऐवजी (सायन्स, गणित इ.) विद्यार्थ्याला त्याला झेपेल असा विषय निवडून परीक्षा देण्याची परवानगी देण्यात यावी.

(१०) स्नायुंची विकृती (Muscular Dystrophy)/ मेंदू व मज्जापेशी काठीण्य (Multiple Sclerosis) विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे.

२) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागल्यास अशा विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्यांना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

Scanned by CamScanner

३) या विद्यार्थ्यांची बैठक व्यवस्था वेगळया वर्गात करावी. वेळ प्रसंगी स्पेशल पर्यवेक्षकाची नेमणूक करावी. परीक्षा विभाग प्रमुख , महाविद्यालयीन अधिकारी यांच्या परवानगीने आवश्यकता असेल तर परीक्षा हॉस्पिटल अथवा विद्यार्थ्यांच्या घरी घेण्यात यावी.

४) लेखी परीक्षेऐवजी ऑडिओ/व्हीडीओ रेकॉर्डर वापरुन मौखिक परीक्षा घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

(११) मज्जासंस्थेचे तीव्र आजार (Chronic Neurological Conditions) :-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे.

२) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागल्यास अशा तर विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्याना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

३) या विद्यार्थ्यांची बैठक व्यवस्था वेगळया वर्गात करावी. वेळ प्रसंगी स्पेशल पर्यवेक्षकाची नेमणूक करावी. परीक्षा विभाग प्रमुख , महाविद्यालयीन अधिकारी यांच्या परवानगीने आवश्यकता असेल तर परीक्षा हॉस्पिटल अथवा विद्यार्थ्यांच्या घरी घेण्यात यावी.

४) लेखी परीक्षेऐवजी ऑडिओ/व्हीडीओ रेकॉर्डर वापरुन मौखिक परीक्षा घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

(१२) अध्ययन अक्षम (Specific Learning Disabilities) विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१) विद्यार्थ्यांना आकृत्या, नकाशे, तक्ते इ. न काढण्यासाठी सवलत देण्यात यावी. सदरचे गुण त्या विद्यार्थ्याला, त्या प्रमाणात देण्यात यावेत.

२) विद्यार्थ्यांना उत्तरपत्रिका टाईप करुन वा लिहून देण्याची परवानगी देण्यात येईल. त्यांना पूर्ण उत्तरपत्रिका किंवा उत्तरपत्रिकेचा काही भाग लिहिण्यासाठी लेखनिक घेण्यास परवानगी देण्यात येईल. जर हे विद्यार्थी स्वत: प्रश्नपत्रिका सोडवत असताना मधेच थकले, पुढे प्रश्नपत्रिका सोडवू शकत नाही असे वाटल्यास त्यांना महाविद्यालयातील प्रत्यक्ष अध्यापनाशी संबंध नसलेला कोणताही कर्मचारी लेखनिक म्हणून घेता येईल. हा कर्मचारी या विद्यार्थ्याने बोललेली भाषा समजू शकत असावा. या लेखनिकांची काळजीपूर्वक निवड करावी. हा लेखनिक अध्ययन अक्षम विद्यार्थी काय सांगतो ते समजून लिहू शकेल असा असावा.

३) प्रात्यक्षिक आणि प्रकल्प परीक्षेस विद्यार्थ्यांना या विषयाची तोंडी परीक्षा/बहूपर्यायी उत्तरे असलेली लेखी परिक्षा (प्रात्यक्षिकांवर आधारित) देता येईल. तोंडी परीक्षेत प्रात्यक्षिकांवर आधारित प्रश्न विचारले जावेत.

४) या गटात मोडणाऱ्या अनेक विद्यार्थ्यांची कारक कौशल्ये अविकसित असतात. याचा विचार करुन त्यांना वेगळया प्रकारची पेन्सील, पेन, ग्रीपर, गणकयंत्र वापरण्याची परवानगी देण्यात यावी.

५) लेखी परीक्षेऐवजी ऑडिओ/व्हीडीओ रेकॉर्डर वापरुन मौखिक परीक्षा घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

६) आवश्यकतेनुसार प्रौढ लेखनिक देण्यात यावा.

७) प्रश्नाचे उत्तर अपेक्षित शब्दमर्यादेपेक्षा कमी शब्द मर्यादेत लिहिता येईल. दिर्घोत्तरी प्रश्नाची उत्तरे मुद्यांमध्ये (Key Points) लिहिता येतील. अशा दिर्घोत्तरी प्रश्नांमध्ये मुख्य मुद्यांच्या

Scanned by CamScanner

अनुषंगाने उत्तर लिहील्यास परिक्षकांनी उत्तरामध्ये थोडक्यात विषयाच्या अनुषंगाने माहिती/उत्तरे दिली आहेत का ते तपासून गुणदान करावे.

(१३) मेंदू व मज्जापेशी काठीण्य (Multiple Sclerosis) विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे.

२) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागल्यास त्या विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्याना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

३) या विद्यार्थ्यांची बैठक व्यवस्था वेगळया वर्गात करावी. वेळ प्रसंगी स्पेशल पर्यवेक्षकाची नेमणूक करावी. परीक्षा विभाग प्रमुख , महाविद्यालयीन अधिकारी यांच्या परवानगीने आवश्यकता असेल तर परीक्षा हॉस्पिटल अथवा विद्यार्थ्यांच्या घरी घेण्यात यावी.

४) लेखी परीक्षेऐवजी ऑडिओ/व्हीडीओ रेकॉर्डर वापरुन मौखिक परीक्षा घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

(१४) भाषण (वाचा) व भाषा अक्षमत्व (Speech and Language Disability) असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१) ज्यावेळेस निबंधात्मक प्रश्न असतात अशावेळी सदर प्रश्नावर गुणदान करतांना उत्तरे मोठ्या प्रमाणात लिहिलेले आहे हे न पाहता मुख्य मुद्यांवर (Key Points) वर लक्ष देण्यात यावे. महाविद्यालयाने याविषयीचा पत्रव्यवहार विद्यापीठाशी करणे अत्यावश्यक आहे.

२) विद्यार्थ्यांना आकृत्या, नकाशे/तक्ते इ. न काढण्याची सवलत देण्यात यावी. त्याचे गुण त्या विद्यार्थ्याला त्या प्रमाणात देण्यात यावेत अथवा त्यासाठी पर्यायी प्रश्न विचारण्यात यावेत.

३) अनिवार्य विषयाऐवजी (सायन्स, गणित इ.) विद्यार्थ्याला त्यास झेपेल असा विषय निवडून परीक्षा देण्याची परवानगी देण्यात यावी.

४) तोंडी परीक्षा लेखी स्वरुपात स्वरुपाची परवानगी देण्यात यावी.

(१५) थॅलस्सेमिया (Thalassemia)/ कॅन्सर (Cancer):-

१) महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात येईल. त्यांच्या महाविद्यालयातच या मुलांसाठी विशेष तयार केलेले टेबल, टायपिंग मशीन, खुर्च्याची व्यवस्था करण्यात यावी. तथापि, यासाठी संबंधित महाविद्यालयाने विद्यापीठाची मान्यता/पूर्व परवानगी घ्यावी.

२) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागले तर विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्यांना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

३) इन्फेक्शनची शक्यता लक्षात घेऊन या विद्यार्थ्यांसाठी बैठक व्यवस्था वेगळया वर्गात करावी. वेळ प्रसंगी स्पेशल पर्यवेक्षकाची नेमणूक करावी व परीक्षा विद्यार्थ्याच्या घरी घेण्यात यावी.

४) विद्यार्थ्यांना लिहावयाचे सोयीचे व्हावे यासाठी वेगळया प्रकारची पेन्सील , पेन, ग्रीपर, संगणक देण्याची व्यवस्था उपलब्ध करावी.

Scanned by CamScanner

५) गरज असल्यास त्यांना लेखनिक घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

६) विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेसाठी त्याला खात्री वाटेल अशी व्यक्ती परीक्षा वर्गाजवळ उपस्थित रहाण्याची परवानगी देण्यात यावी.

७) यापेक्षा वेगळया सोयी हव्या असतील तर पालक विषय शिक्षक, प्राचार्य व परीक्षा विभाग प्रमुख यांच्या समन्वयाने ठरविण्यात यावे.

(१६) हिमोफिलिया (Hemophilia):-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात येईल. त्यांच्या महाविद्यालयातच या मुलांसाठी विशेष तयार केलेले टेबल, टायपिंग मशीन, खुर्च्यांची व्यवस्था करण्यात यावी. तथापि, यासाठी संबंधित महाविद्यालयाने विद्यापीठाची मान्यता/पूर्व परवानगी घ्यावी.

२) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागल्यास विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्यांना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

३) इन्फेक्शनची शक्यता लक्षात घेऊन या विद्यार्थ्यांसाठी बैठक व्यवस्था वेगळया वर्गात करावी. वेळ प्रसंगी स्पेशल पर्यवेक्षकाची नेमणूक करावी व परीक्षा विद्यार्थ्यांच्या घरी घेण्यात यावी.

४) विद्यार्थ्यांना लिहावयाचे सोयीचे व्हावे यासाठी वेगळ्या प्रकारची पेन्सील , पेन, ग्रीपर, संगणक देण्याची व्यवस्था उपलब्ध करावी.

५) गरज असल्यास त्यांना लेखनिक घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

६) विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेसाठी त्याला खात्री वाटेल अशी व्यक्ती परीक्षा वर्गाजवळ उपस्थित रहाण्याची परवानगी देण्यात यावी.

७) यापेक्षा वेगळया सोयी हव्या असतील तर पालक विषय शिक्षक, प्राचार्य व परीक्षा विभाग प्रमुख यांच्या समन्वयाने ठरविण्यात यावे.

(१७) सिकल सेल (Sickle Cell Disease):-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात येईल. त्यांच्या महाविद्यालयातच या मुलांसाठी विशेष तयार केलेले टेबल, टायपिंग मशीन, खुर्च्यांची व्यवस्था करण्यात यावी. तथापि, यासाठी संबंधित महाविद्यालयाने विद्यापीठाची मान्यता/पूर्व परवानगी घ्यावी.

२) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागल्यास विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्यांना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

३) इन्फेक्शनची शक्यता लक्षात घेऊन या विद्यार्थ्यांसाठी बैठक व्यवस्था वेगळया वर्गात करावी. वेळ प्रसंगी स्पेशल पर्यवेक्षकाची नेमणूक करावी व परीक्षा विद्यार्थ्यांच्या घरी घेण्यात यावी.

४) विद्यार्थ्यांना लिहावयाचे सोयीचे व्हावे यासाठी वेगळ्या प्रकारची पेन्सील , पेन, ग्रीपर, संगणक देण्याची व्यवस्था उपलब्ध करावी.

५) गरज असल्यास त्यांना लेखनिक घेण्याची परवानगी देण्यात यावी.

Scanned by CamScanner

६) विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेसाठी त्याला खात्री वाटेल अशी व्यक्ती परीक्षा वर्गाजवळ उपस्थित रहाण्याची परवानगी देण्यात यावी.

७) यापेक्षा वेगळया सोयी हव्या असतील तर पालक विषय शिक्षक, प्राचार्य व परीक्षा विभाग प्रमुख यांच्या समन्वयाने ठरविण्यात यावे.

(१८) ॲसिड ॲटॅक व्हिक्टीम (Acid Attack Victim) विद्यार्थ्यांसाठी सवलती :-

१) ज्या महाविद्यालयात हे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते किंवा जवळचे महाविद्यालय या विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी परीक्षा केंद्र म्हणून देण्यात यावे.

२) शिकत असलेल्या महाविद्यालयातच शरीराची योग्य स्थिती आणि बसण्यासाठी अनुकुल असे तयार केलेले टेबल, टायपिंग मशीन, खुर्च्या यांची या विद्यार्थ्यांसाठी व्यवस्था करण्यात यावी. तथापि, यासाठी संबंधित महाविद्यालयाने विद्यापीठाची मान्यता/पूर्व परवानगी घ्यावी.

३) अचानक उपचार करावे लागतील अशी स्थिती उत्पन्न झाल्यास किंवा परीक्षेच्या कालावधीतच उपचारासाठी हॉस्पीटलमध्ये दाखल व्हावे लागल्यास विद्यार्थ्यांच्या भविष्याचा विचार करुन त्यांना पुन:परीक्षेची (Re-Exam) परवानगी देण्यात यावी. विषय शिक्षक, महाविद्यालयाचे प्राचार्य व परीक्षा विभागाचे प्रमुख यांनी यासाठी समन्वय साधावा.

४) विद्यार्थ्यांना लिहावयाचे सोयीचे व्हावे यासाठी वेगळया प्रकारची पेन्सील , पेन, ग्रीपर, संगणक देण्याची व्यवस्था उपलब्ध करुन द्यावी.

५) गरज असल्यास त्यांना लेखनिक घेण्याची परवानगी द्यावी.

(१९) पार्किंसन्स (Parkinson's Disease):-

१) ज्यावेळेस निबंधात्मक प्रश्न असतात अशावेळी सदर प्रश्नावर गुणदान करतांना उत्तरे मोठ्या प्रमाणात लिहिलेले आहे हे न पाहता मुख्य मुद्यांवर(Key Points) वर लक्ष देण्यात यावे. महाविद्यालयाने याविषयीचा पत्रव्यवहार विद्यापीठाशी करणे अत्यावश्यक आहे.

२) विद्यार्थ्यांना आकृत्या, नकाशे/तक्ते इ. न काढण्याची सवलत देण्यात यावी. त्याचे गुण त्या विद्यार्थ्याला त्या प्रमाणात देण्यात यावेत अथवा त्यासाठी पर्यायी प्रश्न विचारण्यात यावेत.

३) तोंडी परीक्षा लेखी स्वरुपाची परवानगी देण्यात यावी.

उपरोक्त नमुद वर्गवारीतील दिव्यांग विद्यार्थी ज्या महाविद्यालयामध्ये शिक्षण घेत आहे त्या महाविद्यालयातील प्राचार्यांनी या शासन निर्णयामध्ये नमुद केलेल्या सर्व सवलती व सुविधा या विशेष गरजा असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना मिळतील याची दक्षता घ्यावी. सदर शासन निर्णय राज्यातील उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातंर्गत येणाऱ्या सर्व विद्यापीठे व त्यांच्या संलग्नीत असणारी सर्व महाविद्यालये तसेच राज्यशासना मार्फत विशेष कायद्यान्वये स्थापन करण्यात आलेल्या सर्व स्वंय अर्थसहाय्यीत विद्यापीठांना लागू राहील. सदर आदेशाची प्रभावी अंमलबजावणी होईल हे पाहण्याची जबाबदारी सर्व उपरोक्त नमुद विद्यापीठांची राहील.

सदरहू शासन निर्णयाची तात्काळ प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

Scanned by CamScanner

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०३०४१३१६२५२३०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सिध्दार्थ खरात)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अप्पर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मंत्री, उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय ,मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय ,मुंबई.
५. मा. अप्पर मुख्य सचिव,उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे स्वीय सहाय्यक ,मंत्रालय ,मुंबई.
६. सर्व अकृषी विद्यापीठांचे कुलगुरु /कुलसचिव.
७. राज्यातील सर्व स्वंय अर्थसहाय्यीत विद्यापीठांचे कुलगुरु / कुलसचिव.
८. सर्व संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य.
९. उप सचिव, (विशि) (मशि) (तांशि) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
१०. निवड नस्ती- विशि-३.

Scanned by CamScanner

कला व वाणिज्य महाविद्यालय, माढा

तालुका-माढा, जिल्हा-सोलापूर

दिव्यांगांना ग्रंथालय सुविधा

अहवाल

महाविद्यालयाने दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी विविध ग्रंथालयीन सेवा-सुविधा पुरविलेल्या आहेत.

रॅम्प सुविधा

ग्रंथालयापर्यंत पोहोचण्यासाठी रॅम्पची सुविधा असून महाविद्यालयाचा अशा व्यक्तींसाठी कांही व्हीलचेअर्स उपलब्ध करून देण्याचा मानस आहे.

दिव्यांगासाठी स्वतंत्र ग्रंथालय विभाग

महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयामध्ये दिव्यांग व्यक्तींसाठी स्वतंत्र विभाग असून अशा विद्यार्थ्यांना आवश्यकतेनुसार पुस्तके, नियतकालिके व इतर प्रकारचे वाचनसाहित्य उपलब्ध करून दिले जाते.

Arts & Commerce College Madha

Scanned by CamScanner

अंध विद्यार्थ्यांसाठी सुविधा

१.अंध विद्यार्थ्यांना www.Blindbooks.in संकेतस्थळावरून ब्रेल लिपीतील वाचनसाहित्य त्यांच्या मागणीनुसार उपलब्ध करून दिले जाते.

२. Non Visual Desktop Access (NVDA) हे १००% सुरक्षित विनाशुल्क ओपन सोर्स सॉफ्टवेअर अंध व्यक्तींना संगणक हाताळण्यास उपयुक्त असून याच्या सहाय्याने संगणकाच्या स्क्रीनवरील माहिती ऐकता येऊ शकते. हे स्क्रीन रीडर सॉफ्टवेअर डाऊनलोड करून ग्रंथालयामध्ये दिव्यांगांना उपलब्ध करून दिले आहे.

दिव्यांग पुस्तकपेढी योजना

दिव्यांग विद्यार्थ्यांना प्रत्येक सत्रामध्ये त्यांना आवश्यक असणारी पुस्तके बूक-बँक योजने अंतर्गत मोफत दिली जातात. सत्र समाप्तीनंतर त्यांना ती परत करावी लागतात. शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ व २०१९-२० मध्ये श्री वाकडे रत्नदीप राहू या दिव्यांग विद्यार्थ्यास पुस्तके देण्यात आली.

दिव्यांगासाठी ई-संसाधने/e-resources

दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयाच्या NRC centre मध्ये इंटरनेट कनेक्टीव्हीटी सुविधेसह संगणक ठेवण्यात आले आहेत. त्यांना हवी ती ई-पुस्तके, ई-नियतकालिके व इतर वाचन साहित्य विविध संकेतस्थळावरून ऑनलाइन ॲक्सेस करता येते. विद्यार्थ्यांना N-LIST प्रोग्रामचेही सदस्यत्व

Arts & Commerce College Madha

Scanned by CamScanner

दिले आहे. त्यांना दिलेल्या यूजर नेम व पासवर्डचा वापर करून e-resources अ‍ॅक्सेस करता येतात.

ग्रंथालय संकेतस्थळ

'https://madhacollegelibrary.wordpress.com' हे ग्रंथालयाचे संकेतस्थळ असून मेन पेजवर दिव्यांग वाचकांसाठी विविध लिंक्स उपलब्ध करून दिल्या आहेत. Viz. Online Public Access Catalogue(OPAC), Book Suggestion Form, Rayat Knowledge Bank, University Result Link, e-resources सदराखाली UGC INFLIBNET N-LIST Resources, Freely Available Open Access Resources on INTERNET, NDL Resources, E-PG Pathshala मधील ई-बुक्स व ई- नियतकालिके इत्यादि. या लिंक्सचा वापर करून दिव्यांग विद्यार्थी घर बसल्या ग्रंथालयातील वाचन साहित्य त्याचबरोबर ऑनलाइन ई-रिसोर्सेस आपल्या PC/अण्ड्रोइड भ्रमणध्वनीद्वारे अ‍ॅक्सेस करू शकतात.

दिव्यांगासाठी ग्रंथालयीन सेवा

दिव्यांग विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयीन कर्मचाऱ्यांमार्फत पारंपारिक संदर्भ सेवा, महिती सेवा, ई-मेल संदर्भ सेवा, m-learning इत्यादि सेवा पुरविल्या जातात.

Co-ordinator,
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

Arts & Commerce College
Madha

Scanned by CamScanner

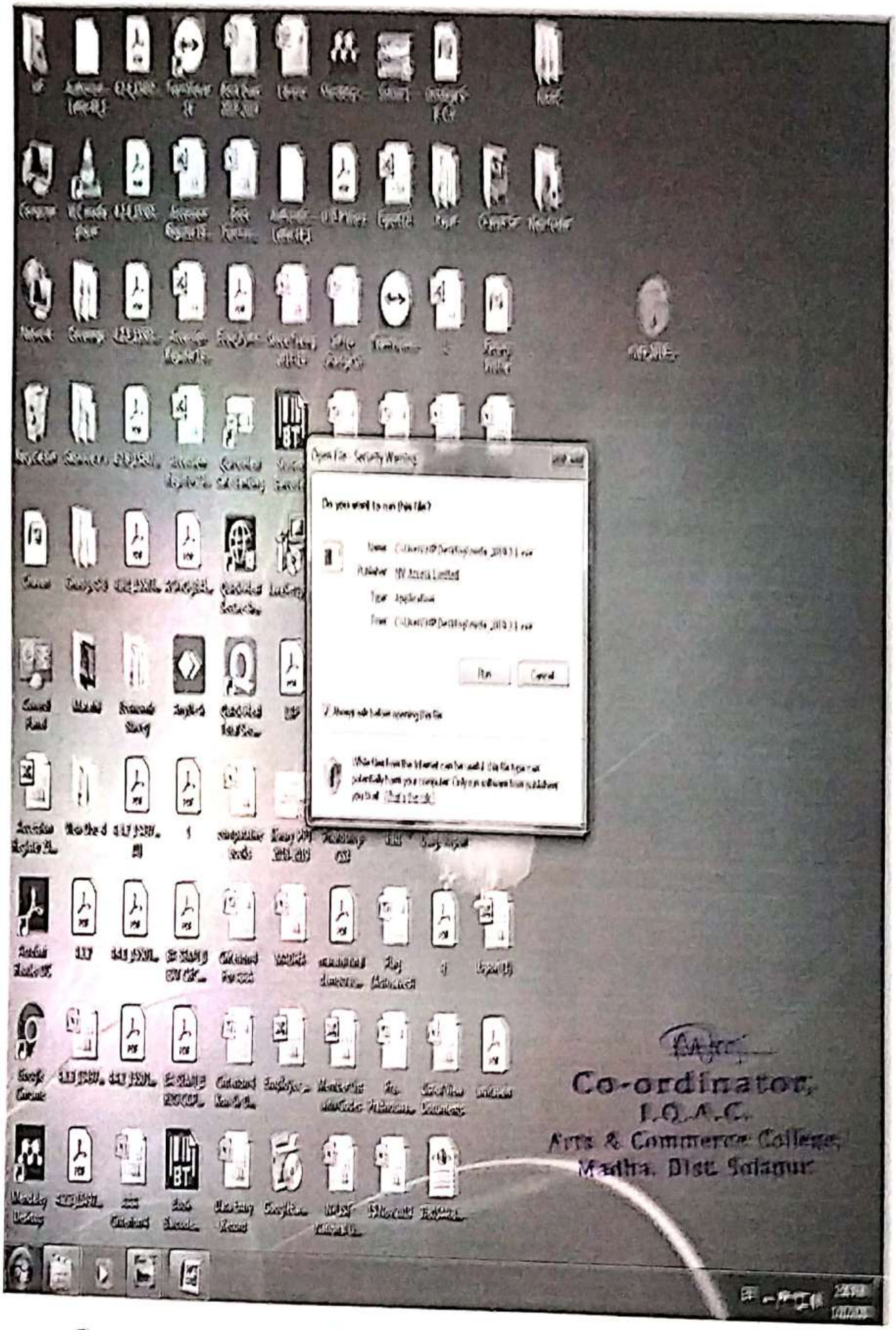

Co-ordinator,
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur

- Screenshot of "NVDA"
Softwaee for Visually Disabled studentt

Arts & Commerce College Madha

Scanned by CamScanner

RAMPS FOR EASY ACCESS TO CLASSROOMS

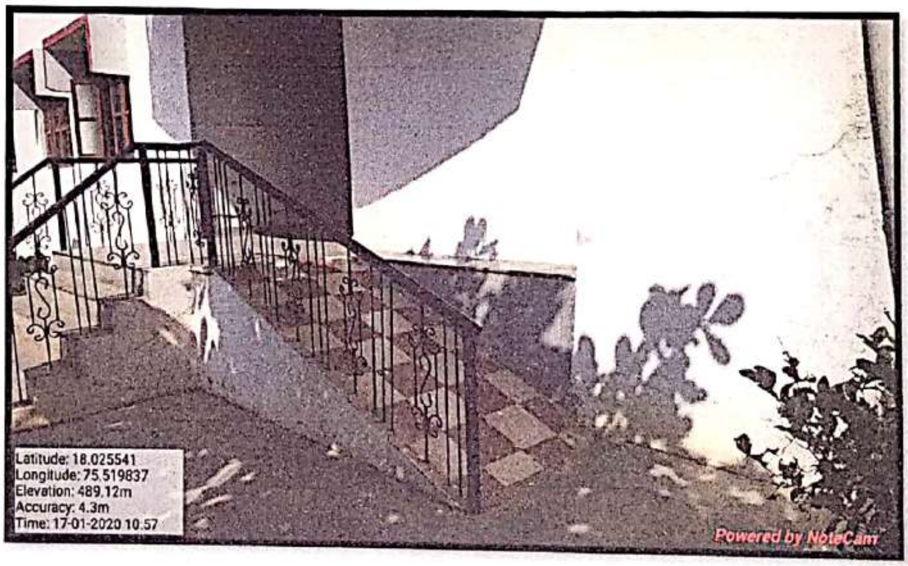

Software for visually disabled persons:

1. NVDA- Non Visual Desktop Access.

Co-ordinator,
I.Q.A.C.
Arts & Commerce College,
Madha. Dist. Solapur.

Scanned by CamScanner

University Grants Commission
35, Feroze Shah Road
New Delhi

F. No. 6-3/2016(SCT)

March, 2016
25 APR 2016

To,

The Registrar,

Solapur University
Solapur University, Solapur
Solapur Pune National Highway
Kegaon,Solapur-413255
(Maharashtra)

Subject:- Regarding scheme of implementation of Persons with Disabilities Act (SIDPA).

Sir

As you are aware, that Ministry of Social Justice and Empowerment, Department of Empowerment of Persons with Disabilities, New Delhi has been Implementing the scheme for Implementation of Persons with Disabilities Act, 1995 (SIPDA) for providing financial assistance for undertaking various activities outlined in the PwD Act. The PwD Act, 1995, endorses the rights of Persons with Disabilities for access to education, vocational training, employment, public transport, built environment, information and communication and upholds their independence and dignity. The guideline of the Scheme are available on the website www.disabilityaffairs.gov.in.

Yours faithfully,

(Madhu Mehra)
Under Secretary

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
सोलापूर - पुणे महामार्ग, केगांव,
सोलापूर - ४१३ २५५ (महाराष्ट्र राज्य)
website: http://su.digitaluniversity.ac
Fax : ९१-०२१७-२७४४७७७

SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR
Solapur- Pune National Highway,
Kegaon,
Solapur - 413 255 (Maharashtra)
EPABX: 0217-2744763, 66,67 Ext-122
Email : bcudsu@gmail.com

Ref. No. : SUS/BCUD/AFFI/ 4908

Date: 25 MAY 2016

To,
The Principal/Director,
All affiliated Colleges.

Sub: Regarding scheme of implementation of Persons with Disabilities Act (SIDPA).

Ref: F.No. 6-3/2016 (SCT)

Sir/Madam,

I am forwarding here with the above referred letter for your information & further necessary action.

Yours Faithfully,

Assit.Register
Board of College & University Development

Scanned by CamScanner

सोलापूर विद्यापीठ
परीक्षा विभाग
सोलापूर पुणे राष्ट्रीय महामार्ग, केगाव,
सोलापूर - ४१३ २५५
इंपीएबीक्स - ०२१७-२७४४७६०/६१/६३/६६/७१/७२/७३/७४/७८/७९
फॅक्स नं. - ०२१७-२७४४७७०
संकेतस्थळ: http://su.digitaluniversity.ac/www.sus.ac.in
ई-मेल: coe@sus.ac.in

NAAC Accredited-2015
'B' Grade (CGPA 2.62)

Solapur University
Examination Section
Solapur-Pune National Highway, Kegaon,
Solapur-413 255
EPABX No.0217-2744760/61/63/66/71/72/73/74/74/79
Fax No.0217-2744770
Web Site http://su.digitaluniversity.ac/www.sus.ac.in
email id: coe@sus.ac.in

संदर्भ क्रं. सोविसो/परीक्षा/२०१७/१३६६

दिनांक: २०.०६.२०१७ 20 JUN 2017

प्रति,
१) मा.प्राचार्य/मा.संचालक,
सर्व संलग्नीत महाविद्यालये/संस्था,
२) मा.संचालक,
सर्व शैक्षणिक संकुले
सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

विषय : दिव्यांग विद्यार्थ्यांना सहानूभूतीपूर्वक वागणूक देणेबाबत.
संदर्भ : १.विद्यापीठाचे पत्र क्र.SUS/EXAM/२०१६-१७/५३२ दि.१८/०३/२०१७.
२.महाराष्ट्र शासन उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण/२०१६/प्र.क्र.३०२/विशि-३ दि.०४ मार्च,२०१७.

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरुन कळविण्यात येते की, दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये सोयी-सवलती देणेबाबत महाराष्ट्र शासनाचे धोरण असून विद्यापीठाकडून संदर्भीय पत्र क्र.१ अन्वये सर्व महाविद्यालयांना कळविण्यात आले आहे. या पत्रान्वये पुनश्च: कळविण्यात येते की, दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये आवश्यक त्या सोयी-सवलती देण्यात याव्यात. तसेच महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी व सर्व संबधीतांनी दिव्यांग विद्यार्थ्यांना सहानूभूतीपूर्वक वागणूक द्यावी.

कळावे,

आपला विश्वासू,

संचालक,
परीक्षा व मुल्यमापन मंडळ

Scanned by CamScanner

NAAC Accredited-2015
'B' Grade (CGPA 2.62)

सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

अभ्यासमंडळे विभाग

परिपत्रक

सर्व संलग्नित महाविद्यालयातील मा.प्राचार्य/प्राचार्या, संचालक/अध्यक्ष व मा.संचालक सर्व शैक्षणिक संकुले विद्यापीठ प्रांगण यांना या परिपत्रकाव्दारे कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने दि. ०४ मार्च, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.३०२ विशि-३ अन्वये अनुत्तीर्ण होणाऱ्या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये एकूण गुणांच्या ३% गुणांची सवलत देण्याबाबतचा निर्णय सर्व अकृषी विद्यापीठांच्या कुलगुरू/कुलसचिवांना कळविला आहे. सदर शासन निर्णयानुसार विद्यापीठ स्तरावर कार्यवाही करण्यास परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाने दि.३०/०३/२०१७ रोजीच्या बैठकीमध्ये मान्यता दिली आहे.

त्यानुसार आपणास कळविण्यात येते की, आपल्या महाविद्यालयातील/संकुलातील दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या बाबतचा ३% गुणांच्या सवलतीचा परिपूर्ण प्रस्ताव परीक्षा विभागाकडे त्वरीत सादर करावेत.

उपरोक्त परिपत्रक आपल्या महाविद्यालयातील /संकुलातील संबंधित अध्यापक, विद्यार्थी व इतर संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावे, ही विनंती.

Bshirwale

प्र.कुलसचिव

संदर्भ : सोविसो/अमंवि/२०१७/ 6225

दिनांक: 24 AUG 2017

प्रत माहिती व पुढील योग्य त्या कार्यवाहीस्तव :

१. मा. कुलगुरू कार्यालय, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.
२. मा. कुलसचिव कार्यालय, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.
३. मा. संचालक, बी.सी.यु.डी., सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.
४. मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

Scanned by CamScanner

2500 SCHOLARSHIPS
For
STUDENTS WITH DISABILITIES

www.socialjustice.nic.in www.
nhfdc.nic.in

National Handicapped Finance & Development Corporation (NHFDC) for and on behalf of Dept. of Empowerment of Persons with Disabilities, Ministry of Social Justice & Empowerment, Govt. of India, invites applications from Students with Disabilities for award of Scholarships under the Scholarship Scheme (Trust Fund) :-

Under this scheme, 2500 Scholarships will be awarded to eligible students with disabilities **for Degree and Post Graduate level professional and technical courses** from recognized institutions in India.

30% scholarships will be reserved for girls, which will be transferable to male students in case of non-availability of female candidates.

Scholarships will be awarded on quarterly basis for the applications received in preceding quarter. *Under this scheme, an advance copy of application should also be submitted online (www.nhfdc.nic.in) by the candidate.*

Reimbursement of Non-Refundable fees restricted to the limit of fee of similar courses in Government/ Government –aided institutions. Maintenance allowance will be paid to the students for 10 months @ Rs. 2500/ per month for Professional Graduate Courses and Rs.3000/- per month for Professional Post- Graduate Courses in one academic year.

Books/Stationery allowance will be paid to students pursuing Professional Graduate Courses @ Rs.6,000/ per annum and Rs.10,000/- per annum for pursuing Professional Post-Graduate Courses.

Differently-abled students in addition will be provided financial assistance for purchase of aids & appliances (only once during life time).

Monthly income of the beneficiary /parent or guardian should not be more than Rs.25,000/- (Rs. 3.00 Lakh p.a.) from all sources. Family income includes income of parent/guardian.

A Scholarship holder under this scheme will not avail any other scholarship/ stipend for pursuing the course.

璌 **How to apply: -** The applicant has to apply online (www.nhfdc.nic.in) and printed copy of the online filled application duly recommended by the Head of the Institution, where they are studying should reach to: **National Handicapped Finance and Development Corporation (NHFDC), Unit No.-11 & 12, Ground Floor, DLF Prime Tower F-79 & 80, Okhala Phase-I, Near Tekhand Village New Delhi-110020.** It is to be noted that without a hard copy of application, a candidate's application in soft copy will not be entertained. Applicants may apply any time in **each academic year** from 1st July to 30th June for scholarship under this scheme.

璌 **List of the enclosures along with the hard copy of the application**:

(i) Academic record – attested copies of relevant certificates/mark sheets for the qualifying examination.

(ii) Proof of annual income - Proof of income shall include last salary slip of parent/guardian, acknowledgement of income tax/ income certificate from revenue official/Gazetted officer/public representative e.g. MP, MLA, MLC, Panchayat officials etc;

(iii) Attested copy of Disability certificate;

(iv) Course fee receipt (if any), duly paid during the academic session and countersigned by the authorized signatory of the institution;

Scanned by CamScanner

(v) Receipt/Invoice of eligible assistive devices duly countersigned by the authorized signatory of the institution;

(vi) In case of continuation of scholarship in a succeeding year, attached attested copy of the mark sheets of the preceding year.

(vii) Copy of the pass book of saving bank account and cancelled cheque.

(viii) Copy of Aadhar Card & Bonafide Certificate issued by College/ Institute/University.

璜 **For further details**, Please visit website of NHFDC "**www.nhfdc.nic.in**" or contact: NHFDC at Telephone Nos. 011 - 45803730, 45088638 Fax no. 011 - 45088636, E-mail: nhfdctf@gmail.com

Scanned by CamScanner

F. No.NHF/2/22/SCH/TF/ADVT/2016

Dated: 20.09.2017

Sir/Madam,

Sub: 2500 Scholarships for the Students with Disabilities.

As you are aware that National Handicapped Finance and Development Corporation (NHFDC) is implementing the scheme of Scholarship Trust Fund for and on behalf of Ministry of Social Justice & Empowerment, Govt. of India for the students with disabilities. Under these schemes, 2500 new scholarships are provided every year for pursuing Degree and Post Graduate level professional or technical courses.

Under this scheme, 2500 Scholarships are provided to eligible differently-abled students for ***Degree and Post Graduate level professional and technical courses*** from recognized institutions in India. The students may apply online (www.nhfdc.nic.in) any time in academic year from July 1st, 2017 to June 30th, 2018 and submit hard copy of the application duly recommended by head of the institution/college along with attested copy of requisite documents. The Scholarship amount comprises course fees, maintenance allowance, books & stationary allowance and aids & appliances of student.

The detail of scheme is available on the website of NHFDC www.nhfdc.nic.in. The copy of advertisement enclosed at Annexure-I.

I would, therefore, request you to kindly issue necessary instructions to the offices/colleges/institutions under your jurisdiction to give wider publicity to the scholarship scheme (Trust Fund) for the benefit of students with disabilities. You may also consider providing a link on the websites of your department/organization/other departments to the above mentioned website of NHFDC.

With Regards,

Yours sincerely,

(Shankar Sharma)
Assistant Manager (Proj.)

Scanned by CamScanner

सोलापूर विद्यापीठ
पीजीबीयुटीआर विभाग
सोलापूर पुणे महामार्ग, केगांव,
सोलापूर - ४१३ २५५ (महाराष्ट्र)
ईपीएबीक्स-०२१७-२७४४७७८ (११ लाईन्स)
विस्तृत क्र. १२४,१२५,१६२
फॅक्स नं. ०२१७-२७४४७७०
संकेतस्थळ : http://su.digitaluniversity.ac
ई-मेल : bcudpgbutr@sus.ac.in/bcud@sus.ac.in

सोलापूर विद्यापीठ
॥ विद्यया संपन्नता ॥
NACC Accredited-2015
'B' Grade (CGPA 2.62)

SOLAPUR UNIVERSITY
PGBUTR Section
Solapur-Pune National Highway, Kegaon,
Solapur - 413 255 (Maharashtra)
EPABX No. 0217-2744778 (11 lines)
Ext. No. 124,125,162
Fax No. 0217-2744770
Web Site :
http://su.digitaluniversity.ac/www.sus.ac.in
Email ID: bcudpgbutr@sus.ac.in/bcud@sus.ac.in

Ref. No. : SUS/PGBUTR/2017/8336 **Date:** 24 OCT 2017

To,

Principals/Directors,

All Affiliated Colleges and University Schools,

Solapur University, Solapur

Sub :- 2500 Scholarships for the Students with Disabilities.

Ref.:-F.No.NHF/2/22/SCH/TF/ADVT/2016, Dated- 20/09/2017.

Sir/Madam,

I am forwarding the letter attached herewith for your information & further necessary action.

Thanking you

Yours Faithfully

VPatil

(Prof. Dr. V. B. Patil)
Additional Charge,
PGBUTR Section

Scanned by CamScanner

सोलापूर विद्यापीठ

परीक्षा विभाग

सोलापूर पुणे राष्ट्रीय महामार्ग, केगाव,

सोलापूर - ४१३ २५५

ईपीएबीएक्स - [illegible]

फॅक्स नं. - ०२१७-२७४४७७०

संकेतस्थळ: http://su.digitaluniversity.ac/www.sus.ac.in

ई-मेल: coe@sus.ac.in

सोलापूर विद्यापीठ

NAAC Accredited-2015 'B' Grade (CGPA 2.62)

Solapur University

Examination Section

Solapur-Pune National Highway, Kegaon,

Solapur-413 255

EPABX No.0217-2744760/61/63/66/71/72/73/74/76/75

Fax No.0217-2744770

Web Site http://su.digitaluniversity.ac/www.sus.ac.in

email id: coe@sus.ac.in

Ref No SUS EXAM/2017-18/ 2785

Date: - 8 NOV 2017

प्रति,

१. मा.प्राचार्य/प्राचार्या/संचालक,
   सोलापूर विद्यापीठाशी संलग्नीत सर्व महाविद्यालये व मान्यताप्राप्त परिसंस्था.

२. मा.संचालक,
   सर्व शैक्षणिक संकुले, सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

विषय : उच्च शिक्षण घेणा-या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये सोयी-सवलती देणेबाबत.

संदर्भ : १.महाराष्ट्र शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.३०२/विशी-३ दि.४ मार्च २०१७.

२. विद्यापीठाचे पत्र क्र.सोविसो/परीक्षा/२०१७/१४६६ दि.२० जून २०१७.

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरुन कळविण्यात येते की, संदर्भ क्र.१ अन्वये महाराष्ट्र शासनाने उच्च शिक्षण घेणा-या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये सोयी-सवलती देणेबाबतचा शासन निर्णय निर्गमीत केलेला आहे. त्यास अनुसरुन संदर्भ क्र.२ च्या पत्रान्वये महाविद्यालयातील सर्व संबधीतांनी दिव्यांग विद्यार्थ्यांना सहानुभूतीपूर्व वागणूक द्यावी तसेच परीक्षेमध्ये आवश्यक त्या सोयी-सवलती देण्यात याव्यात असे विद्यापीठाकडून कळविण्यात आले आहे. सध्या महाविद्यालयामध्ये शिक्षण घेणा-या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये वेळ वाढवून देणेबाबत/लेखानिक देणेबाबत चे पत्र संबधीत महाविद्यालयाकडून विद्यापीठाकडे पाठवले जातात व विद्यापीठाकडून त्यास मान्यतेचे पत्र देण्यात येते.

संदर्भीय शासन निर्णयातील पृष्ठ क्र.२ मुद्दा क्र.१ (ड) मधील तरतूदींच्या अनुषंगाने संबधीत महाविद्यालयाकडून महाविद्यालयीन स्तरावर दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये वेळ वाढवून देणेबाबत/लेखानिक देणेबाबत ची कार्यवाही केली तर संबधीत दिव्यांग विद्यार्थी व महाविद्यालयाच्या दृष्टीने सुलभ होईल.

वरील सर्व बाबींचा विचार करुन आदेशान्वये कळविण्यात येते की, यापुढे दिव्यांग विद्यार्थ्यांना परीक्षेमध्ये वेळ वाढवून देणेबाबत/लेखानिक देणेबाबतचे अर्ज विद्यापीठाकडे न पाठवता प्राचार्य/संचालक यांनी महाविद्यालयीन स्तरावर संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयाप्रमाणे कार्यवाही करावी व अशा दिव्यांग विद्यार्थ्यांना दिलेल्या पत्राची एक प्रत विद्यापीठाकडे पाठवावी. तसेच शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार दिव्यांग विद्यार्थ्यांना आवश्यक त्या सोयी सवलती उपलब्ध करुन दिल्या जातील याची दक्षता घ्यावी.

दिव्यांग विद्यार्थ्यांना वेळ वाढवून देणेबाबत/लेखानिक देणेबाबतची सवलत मिळणेसाठी संबधीत महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांनी सोबत जोडलेल्या नमुण्याप्रमाणे वरिष्ठ पर्यवेक्षक यांचे नांवे पत्र द्यावे. सवलतीचे पत्र देत असतांना प्रामुख्याने खालील बाबी विचारात घ्याव्यात.

१. विद्यार्थ्यांकडे अंपगत्वाचे शासकीय रुग्नालयाचे (Govt Hospital) प्रमाणपत्र असावे.
२. अंपगत्वाचे प्रमाण ४०% किंवा त्यापेक्षा जास्त असावे.
३. परीक्षेसाठी विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य/संचालक यांचे पूर्व परवानगीने लेखानिक घेता येईल. मात्र लेखानिकाची व्यवस्था पालकांनी महाविद्यालयाचे सहकार्याने करावी अन्यथा शक्य झाल्यास महाविद्यालयाने लेखानिकांची यादी ठेवावी व या यादीतून लेखानिक देण्यात यावा.
४. संदर्भीय शासन निर्णयात नमूद केल्याप्रमाणे सर्व दिव्यांग विद्यार्थ्यांना सोयी सुविधा उपलब्ध करुन द्याव्यात.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य/संचालक यांनी वरील बाबी विचारात घेवून सोबत जोडलेल्या नमून्याप्रमाणे पत्र निर्गमीत करावे. सुलभ संदर्भासाठी संदर्भीय शासन निर्णय या पत्रासोबत उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे.

सदर पत्र व संदर्भीय शासन निर्णय विद्यापीठाच्या http://su.digitaluniversity.ac या संकेतस्थळावरही उपलब्ध आहे.

कळावे,

आपला विश्वासू,

संचालक,
परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

सोबत : वरीलप्रमाणे.

Scanned by CamScanner